

Prof. dr Zoran Ivošević,
bivši sudija Vrhovnog suda Srbije i univerzitetski profesor u penziji

EVO ODGOVORA NA VAŠA DVA PITANJA

- 1. Da li smatrate da su sudije i predsednik Ustavnog suda Crne Gore u radnom odnosu i da li im mandat ističe protekom radnog veka po Zakonu o radu Crne Gore ?**

Po članu 4. Zakona o radu, radni odnos se uspostavlja ugovorom o radu, koji zaključuju zaposleni i poslodavac. Prema članu 5. alineja 1. toga zakona, zaposleni je fizičko lice koje tim ugovorom i stiče taj status. Prema članu 5. alineja 3. toga zakona, poslodavac je domaće ili strano pravno lice, sa kojim zaposleni uspostavlja radni odnos.

Sudije Ustavnog suda su nosioci javnih funkcija koji ne mogu uspostaviti radni odnos, jer Ustavni sud, kao državni organ, nema pravni subjektivitet pa ne može biti poslodavac, baš kao ni drugi organi države ili organi jedinica lokalne samouprave. Otuda, ako bi i sudija bio u radnom odnosu zasnovao bi ga sa državom, a onda bi se u svakom njenom sporu morao i izuzeti. Tada državi ne bi imao ko da sudi, što bi bilo suprotno ustavnom principu vladavine prava. To važi i za predsednika Ustavnog suda jer je, kao prvi među jednakima, i on sudija.

U organima države i jedinicama lokalne samouprave rade u radnom odnosu državni službenici i nameštenici, ali se u radnim sporovima koriste pravnim subjektivitetom države, sa kojim radni odnos i zasnivaju. (Organ u kojem rade, u tužbama stavljaju u zagrada.)

- 2. Da li sudijama Ustavnog suda Crne Gore javna funkcija prestaje onda kada nastane razlog ili onda kada Skupština Crne Gore donese odluku da su ti uslovi ispunjeni ?**

Prema članu 82. alineja 13. Ustava, Skupština odlučuje o prestanku funkcije sudija i predsednika Ustavnog suda. Po članu 154. Ustava, funkcija prestaje pre isteka vremena na koje su izabrani: 1) kad to sami zatraže, 2) kad ispune uslove za starosnu penziju, 3) kad budu osuđeni na bezuslovnu kaznu zatvora.

Prvi razlog uređuje Zakon o Ustavnom sudu, koji predviđa da se zahtev za prevremeni prestanak funkcije podnosi Skupštini, a ako ona ne donese odluku u roku od 30 dana, funkcija prestaje istekom tog roka (član 16). Drugi razlog uređuje Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, a nekim sudijama tog suda odgovara četrdeset godina staža osiguranja i šezdeset godina života (član 17. stav 2). Treći razlog uređuje Zakon o ustavnom sudu, koji predviđa da sudiji prestaje mandat kad presuda postane pravosnažna, o čemu nadležni sud obaveštava Skupštinu i Ustavni sud (član 17).

U odredbi člana 154. stav 3. Ustava jasno je predviđeno da razlog za prestanak funkcije sudija, utvrđuje sednica Ustavnog suda u razumnom roku pre nastanka samog razloga (u Srbiji je taj rok jedan do dva meseca) kako bi se obezbedila njihova zamena. Deklaratorna najava razloga se vezuje za sednicu Ustavnog suda, a konstitutivni razlog – za odluku Skupštine o prestanku funkcije.